

Reflectie: Site en immaterieel erfgoed

Erfgoed verandert mee-Nieuwsbrief 5 maart 2025

In deze nieuwsbrief willen we even stilstaan bij de betekenis van Site in relatie tot vast- en immaterieel erfgoed. In ons denkraam Erfgoed Verandert Mee hebben we de Site gedefinieerd als de plek waar het gebouwde erfgoed op staat. Deze plek is in principe onveranderlijk. Soms wordt deze plek uitgebreid, soms wordt deze plek kleiner, soms verdwijnt deze plek (bij sloop van het erfgoed). Toch lijkt hier een verandering op komst. Er worden steeds meer flexibele, verplaatsbare gebouwen gemaakt, die straks mogelijk tot erfgoed worden gerekend. En wat te denken van woonboten, die een ligplaats hebben, maar die kunnen worden verplaatst.

Lees meer

De Sites van het gebouwde erfgoed, bijvoorbeeld de Domtoren in Utrecht, zijn nauw verbonden met de culturele en ruimtelijke ontwikkeling van de stad.

Hoe zit dat met het immateriële erfgoed, zoals een kermis, een circus, festivals (bijvoorbeeld Buitenkunst bij Elburg). De Site in deze gevallen is een tijdelijke plek. De activiteit keert regelmatig op de zelfde plek terug en of de activiteit verplaatst zich steeds naar andere plekken. Zo keren Buitenkunst en de Sinksenfoor (kermis in Antwerpen) jaarlijks op dezelfde plek terug en dat geldt ook voor de markt. Het gaat hier over een tijdelijke community die een thema hebben en/of een gerichte activiteit. Vaak gaat het over vaste tijdelijke plekken. Soms is er gezocht naar een plek voor deze activiteiten, soms komt deze activiteit voort uit de geschiedenis van de plek.

En hoe zit het dan met de Bossche bol of de Utrechtse sprits?. Het is duidelijk dat deze direct verbonden zijn met de steden De Bosch en Utrecht en daarbinnen soms met specifieke

plekken waar de bol of de sprits gemaakt (bakkerijen) en verkocht worden. Echter de Bossche bol of de Utrechtse sprits kunnen ook elders worden gemaakt. Zijn het dan nog steeds de Bossche bol en de Utrechtse sprits ook al zijn de ingrediënten en de smaak hetzelfde? Verdwijnt met het los maken van de plek de authenticiteit, al smaken ze heel lekker ?

Onze stelling is dat het ontstaan van het immateriële erfgoed altijd is terug te leiden tot het ontstaan op een plek of meerdere plekken tegelijkertijd. Immaterieel erfgoed maakt vaak een reis langs verschillende plekken, waardoor het global erfgoed wordt, zoals bijvoorbeeld bij muziek het geval is, bijvoorbeeld jazz